

**Cercetări arheologice în
centrul istoric al Timișoarei –
strada Lucian Blaga, campania 2014**

*Cercetări arheologice în
centrul istoric al Timișoarei
– strada Lucian Blaga,
campania 2014*

Editori:

Alexandru Flutur, Daniela Tănase, Ana Cristina Hamat

volum de studii

Editura MEGA
Cluj-Napoca
2018

Consiliul Județean Timiș

Muzeul Național al Banatului

Copertă:
Laura Duduleanu

Fotografii:
Milan Șepeșan

Corectura textului:
Alexandru Flutur, Daniela Tănase

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine în exclusivitate autorilor.

© Autorii, 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cercetări arheologice în centrul istoric al Timișoarei - strada Lucian Blaga, campania 2014 : volum de studii / ed.: Alexandru Flutur, Daniela Tănase, Ana Cristina Hamat. - Cluj-Napoca : Mega, 2018
ISBN 978-606-543-955-9

- I. Flutur, Alexandru (ed.)
- II. Tănase, Daniela (ed.)
- III. Hamat, Ana Cristina (ed.)

902

EDITURA MEGA | www.edituramega.ro
e-mail: mega@edituramega.ro

Cuprins

Cuvânt înainte.....	7
Alexandru Flutur, Ana Cristina Hamat, Daniela Tănase Cercetări arheologice în cetatea Timișoarei, str. Lucian Blaga – anul 2014.....	9
Ana Cristina Hamat Rezultatele supravegherii arheologice de pe strada Lucian Blaga din Timișoara.....	45
Daniela Tănase Ceramica din secolele XIII–XV descoperită în anul 2014 în Timișoara, str. Lucian Blaga.....	71
Niculina Dinu Ceramică și obiceiuri culinare în Timișoara otomană (1552–1716).....	95
Adriana Gașpar Ceramica otomană (secolele XVI–XVII) din Timișoara, provenită din cercetările arheologice efectuate pe str. L. Blaga (2014).....	101
Daniela Tănase Piese de metal din epoca otomană descoperite în Timișoara, str. Lucian Blaga, în anul 2014.....	159
Ana Cristina Hamat Artefacte de sticlă și sidex descoperite în cadrul cercetărilor preventive din centrul Timișoarei, str. Lucian Blaga.....	185
Ana Cristina Hamat Artefacte de lemn descoperite descoperite în cadrul cercetărilor arheologice din centrul Timișoarei, str. Lucian Blaga.....	203
Raoul M. Șeptilici Scurtă privire asupra descoperirilor monetare de pe strada Lucian Blaga din Timișoara.....	211
Hedy M-Kiss Contribuții la cunoașterea artefactelor de piele descoperite în Timișoara strada Lucian Blaga în 2014.....	217
Cristian Oprean Analiza resturilor faunistice descoperite în cercetările arheologice din Timișoara – str. Lucian Blaga	239

Cuvânt înainte

Despre cetatea medievală și premodernă a Timișoarei nu avem prea multe informații, acestea provenind din izvoare documentare, scrieri istoriografice sau din documente iconografice executate într-o manieră care pune la îndoială veridicitatea reprezentărilor. Informațiile ajunse până la noi sunt legate de evenimente politico-militare sau sunt sumare relatări ale unor călători străini care au vizitat orașul, mai cu seamă în secolul XVII. Izvoarele cartografice vin să completeze paleta de informații, însă planurile sunt de la sfârșitul stăpânirii otomane (începând din ultima treime a secolului XVII). Ele au fost confirmate de săpăturile arheologice, care au oferit informații noi ce contribuie la reconstituirea istoriei cetății.

Suprapunerea orașului contemporan peste cel medieval și modern face aproape imposibilă cercetarea arheologică. Însă lucrările de reabilitare a spațiilor publice din centrul istoric al Timișoarei, proiect urbanistic inițiat de Primăria Timișoara, au oferit prilejul realizării unor ample săpături arheologice pe câteva străzi și în principalele piețe ale centrului istoric. Săpăturile au scos la iveală ruine ale unor edificii publice, trame stradale, locuințe particulare, cimitire și o cantitate impresionantă de artefacte care pun într-o altă lumină trecutul orașului de pe malurile Begăi.

În cadrul acestui proiect urbanistic a fost inclusă întreaga stradă Lucian Blaga, situată în interiorul cetății medievale și în cel al fortificației bastionare din secolul XVIII. Volumul de față își propune să prezinte rezultatele cercetărilor arheologice preventive desfășurate aici în perioada ianuarie-mai 2014. Zona cercetată se află în partea de sud a cetății medievale a Timișoarei, în apropierea Porții Belgradului. După cucerirea Timișoarei în 1716 de către armata habsburgică, noii stăpâni au demolat vechiul oraș și au construit unul nou între zidurile unei cetăți moderne, bastionare. Trama stradală din cartierul Cetate de astăzi a rămas aceeași din secolul XVIII, una dintre aceste străzi istorice fiind actuala stradă Lucian Blaga.

Descoperirile arheologice ne oferă dovezi care ne ajută să reconstituim pagini din viața cotidiană a orașului medieval și a celui otoman: aspecte din viața de zi cu zi a locuitorilor, felul cum își împodobeau veșmintele, ce fel de încălțăminte purtau, ce fel de vase foloseau la gătit sau la servirea mesei, ce fel de unelte au fost folosite în activitățile zilnice sau în exercitarea unor meșteșuguri. Unele dintre piesele descoperite se înscriu în categoria produselor de lux și sunt o mărturie a faptului că persoane din elita orașului și-au avut reședința în această zonă. S-a găsit și un număr însemnat de resturi faunistice, care ne dau informații cu privire la alimentația din acea vreme.

Din toate aceste studii reunite în volumul de față se conturează imaginea unui spațiu din Timișoara medievală și otomană (1552–1716) unde locuiau meșteri pielari, măcelari, dar și membri ai elitei orașului, deoarece obiecte de prestigiu își permiteau doar persoanele înstărite.

Mulțumim tuturor celor care au contribuit cu lucrări la realizarea acestui volum de studii: Niculina Dinu (Muzeul Brăilei „Carol I”), Raoul Șeptilici (Muzeul Național al Banatului – Timișoara), Hedy M-Kiss (Facultatea de Arte și Design Timișoara), Adriana Gașpar (doctorandă, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București), Cristian Oprean (doctorand, Institutul de Arheologie din Iași). De asemenea, mulțumim doamnei Maria Mițu (Muzeul Național al Banatului) pentru restaurarea pieselor de ceramică și metal, doamnei Veronica Rogoveanu-Borontea și domnului Silviu Saftu (Muzeul Național al Banatului) pentru desenarea pieselor din volum, domnului

Milan Șepeșan (Muzeul Național al Banatului) pentru realizarea fotografiilor pieselor din volum, precum și domnișoarei Laura Duduleanu (Facultatea de Arte și Design Timișoara) pentru concepția și machetarea copertei.

Mulțumiri adresăm și domnului Claudiu Ilaș, managerul Muzeului Național al Banatului din Timișoara, pentru sprijinirea publicării acestui volum.

Alexandru Flutur, Daniela Tănase, Ana Cristina Hamat